

De dichter Derk Sibolt Hovinga

Jan 1969

Het 't nog wel zin in aigen toal te schrieven?
In woord en klaank van aigen heert joezulf te blieven?
Zo vrugt asmis het kold verstaand
Hier in dit laand.

Joa, in de „grote wereld” geldt 'n aander toal
En dei verstoan wie ook wel aaltemoal,
Moar sprekt joen haart en joen gemoud
In aigen woord, in aigen toal
Nog zien verhoal,
Den is dat goud!

Van aigen toal
Kreeg wie in 't leven
Om vrij-doarin
Ons zulf te geven

alle in mede men

Op deze wijze belijdt de dichter Derk Sibolt Hovinga zijn liefde voor zijn „moudertoal”: het groninger dialect! De „moudertoal”, die hij gediend heeft als dichter en die hij nimmer heeft losgelaten. Daarvan getuigen de drie bundels die tot dusver van hem verschenen zijn: „Störm en stilte” (1929), „Miemern in twijduustern” (1960) en „Oogst van mien aner laan”, dat kort geleden verscheen. In de eerste beide bundels werd mogelijk een strenge selectie toegepast, in de laatste bundel „Oogst van mien ander Laand” uitgegeven door „Sasland” bij Van der Veen te Winschoten in een aangenam verzorgde omslag, schijnbaar niet. Daardoor is de laatste bundel wel interessanter, doch mogelijk niet altijd litterair even verantwoord.

In „Oogst van mien aner laand” vindt men de dichter Hovinga met al zijn goede en minder geslaagde eigenschappen terug. Een van de eigenschappen van Hovinga als dichter is, dat hij romantisch is, zo nu en dan wel eens een beetje te aangezet. Men beweert dat de doorsnee groninger nuchter is aangelegd, (ik hoor het deze psychologen zeggen!) maar dan is Hovinga mogelijk de uitzondering die de regel bevestigt. Het is dan ook geen wonder, dat Hovinga zo nu en dan onderwerpen voor zijn gedichten vond in de plaatselijke geschiedenis. Als bij voorbeeld „Rovers op Ennemaborg” en „Torum en 't olle Raaiderland”. In het laatste gedicht heeft Hovinga zich 'a veel aan de geschiedenis gehouden en somde hij al de plaatsen, verdronken in de Dollard, op, terwijl in het eerste gedicht Hovinga veel beheerster en minder romantisch is geweest, dan in vele van zijn andere gedichten. Het was eenvoudig een belevenis, Hovinga dit gedicht in een der bijgebouwen van „Ennemaborgh” zonder enige pathos te horen zeggen op een door de Rono georganiseerde „Grunneger oavend”.

Hovinga mag dan in vele van zijn gedichten een romanticus zijn, tevens is hij een dichter, die zonder twijfel vaak moeilijk het einde van zijn gedichten weet te vinden. Het is alsof de dichter een gegeven heeft, geïnspireerd wordt door een bepaald iets, maar daaraan iets persoonlijks wil verbinden. Het begin is dan vaak voortreffelijk, maar het einde ervan verbokkelt wel eens. D.w.z. het vloeit niet zo als in het begin. Het is, alsof het einde zorgen heeft gebaard. Laat er echter onmiddellijk aan toegevoegd worden, dat de dichter iedere keer weer, zich glansrijk uit de moeilijkheden heeft gered. Een van de gedichten uit de laatste bundel „Oogst van mien aner laand” heet „Letters”:

„Wit pepier
Doar 'k op zit te dichten hier
't Gemoud dat dringt
Dwingt
Wat komen is?
Vezege greep
Noar wat ons
Hier ontnomen is.

*in het begin
niet meer
algemeen
in de laatste
alleen
onbeperkt
gevoel*

Letters
Plak bie plak
Moar gain onnerdak.
Dit gedicht herinnert sterk aan één van Simon van Wattum, gepubliceerd in het maandblad „Drente”. Daar waren de woorden nog meer beperkt, waardoor hoe vreemd het mag horen, nog meer werd gezegd. Het gedicht „Letters” werd met opzet gekozen, evenals het onderstaande „Gedicht”:
Wor meer as woorden
Gedicht,
Dat hier ontstaat,

*meer
algemeen*

Deur de geest te geven,
't Innerlike leven,
Dat oet de woorden waait.
't Woord allèn is klaank, is taiken,
Op zokzulven dood.
Deur het wezenlike beleven
Van dei 't dele schreven
Het, wor 't echt en groot.

't Gedicht, mit riemen,
Veur mien paart op hiemen,
Zunner drang en nood
Let de woorden dood”.

Deze beide gedichten zijn, als 't ware een geloofsbelijdenis van de dichter Hovinga. Men wordt er bij het lezen van zijn werk van overtuigd, dat hij geen letter heeft geschreven, die niet „onderdak” bij hem heeft gevonden, terwijl zijn gedichten daarbij zijn doorleefd. Het werk van Derk Sibolt Hovinga is eerlijk en dat alleen is reeds een winstpunt van grote waarde. Hij is zo eerlijk, dat men de ware Groninger er in herkent. In het laatste aangehaalde gedicht, staat echter iets opmerkelijks:
„'t Gedicht, mit riemen,
Veur mien part op hiemen...

Zie, hier uit zich een karaktereigenschap, die men veel aantreft bij de Groningers. Deze, bang voor overdrijven slaat wel eens de ontroering stuk met een opmerking, die zijn vlucht voor het te-opene verraadt. Voor een groninger dichter is het een moeilijk iets, zijn innerlijk bloot te leggen en wanneer hij denkt te ver te gaan, dan vlucht hij in een opmerking, die de ontroering stuk slaat. Hovinga is dit niet volkomen ontvlucht. Hij heeft zo nu en dan deze zelfspot nodig, als het zout in het brood.

De humor, die de Groninger wordt toegeschreven, is hier ook aanwezig. Deze keer is het werkelijke humor, een beetje ironisch, een beetje vrolijk, maar nimmer overslaand tot de grap, die veel zeilt onder de vlag van de humor. Het ligt voor de hand, dat Hovinga een natuurdichter is. Vaak verbindt de dichter zijn eigen indrukken daaraan, zijn eigen gedachten zijn gedachtenwereld. Er dringt een zekere vroomheid door deze beschouwingen, die men niet zo zeer in de vroegere gedichten ontmoette, maar die men vooral aantreft in die van latere data, toen de jaren in aantal waren gegroeid. Het leven wordt dan stiller en dieper van zin.

Hovinga ondergaat de wondere schoonheid van het groninger landschap diep en het is begrijpelijk, dat hij zich daar nimmer eenzaam en verlaten gevoelt, maar wel in de menigte, die langs hem gaat, wanneer hij zich in een stad bevindt. Een van de mooiste gedichten „ainzaamheid” zonder twijfel in de laatste jaren geschreven, besluit met: „Tussen de mensen- in heur karrevoar- Dei onbegrepen laangs 'n ander goan. Doar is de echte vrede nait. Dei hier op 't wiede veld bestaat”.

Het is prettig, dat de laatste bundel „Oogst van mien ander laand”, die ik zeer ter lezing aanbeveel, vrij bleef van te-gemakkelijk werk als het gelegenhedsgedicht, dat hij eens het waterschap „Oldambt” aanbood als mede de beide „verslagen” over het bezoek aan Parijs, van een paar landbouwers. Dit werk is een dichter van capaciteiten als Hovinga er bezit onwaardig. Een dichter die zich in zijn drie bundels een waarachtige dichter toont en geen enkele concessie heeft gedaan; een dichter, die in de groninger dialectenletterkunde op hoge prijs wordt gesteld en het waarachtig verdient.

W. J. Eelssema